

Het Koerskader is het kader dat scholen hanteren bij het opstellen van het jaarplan 2023 en de begroting 2023. Aan dit kader toetsen de cluster- en regiodirecteuren en het CvB de begrotingen en jaarplannen van de scholen. De cluster- en regiodirecteuren monitoren de realisatie van de doelen in de managementgesprekken/ambitiegesprekken. De cluster- en regiodirecteuren informeren het CvB over de realisatie van de doelen uit het Koerskader in de pdca-gesprekken en rapporteren in de pdca-tool specifiek over de doelen die niet worden gerealiseerd¹.

Het Koerskader 2023 is een uitwerking van de inhoudelijke thema's van de KoersBeweging2026, waaraan een financieel kader wordt verbonden op grond van de financiële positie van de stichting als geheel. In het Koerskader geven we ook doelen aan die we op collectief niveau willen behalen in 2023.

Context waarin we de begroting 2023 opstellen

Corona en National Programma Onderwijs

In 2021 en 2022 is aangevangen met inhaal- en ondersteuningsprogramma's en het NPO. Hoewel de coronapandemie momenteel is geluwd, is het niet ondenkbaar dat deze ook in 2023 nog het onderwijs kan hinderen. De looptijd van het NPO is verlengd, wat betekent dat scholen de NPO-middelen ook in 2023-2024 en in 2024-2025 nog mogen inzetten.

Regeerakkoord

In het Regeerakkoord staan enkele concrete voornemens die in de periode 2022-2026 door de regering zullen worden uitgevoerd. We noemen hier de ontwikkelingen die naar verwachting de meeste impact hebben op Lucas Onderwijs:

- Nadrukkelijke aandacht voor basisvaardigheden, burgerschap en sociale veiligheid
- Nadrukkelijke aandacht voor kansgelijkheid:
- rijke schooldag in kwetsbare wijken
- versterken relatie vve-kinderopvang-onderwijs
- verbetering overgang po-vo door brede en verlengde brugklassen, maatwerkdiploma's, doorstroom en differentiatie.
- uitbouwen maatschappelijke diensttijd in het vo
- een Digitale School tbv thuiszitters
- Verschuiving van het vso van po-sector naar vo-sector.
- Rechtstreekse financiering van het praktijkonderwijs (naar verwachting via het SWV)
- Verhoging kinderopvangtoeslag voor werkende ouders naar 95% (mogelijk 100%).
- Verbeteraanpak passend onderwijs en streven naar inclusiever onderwijs.
- Eén cao voor leraren en bestuurders in het funderend onderwijs.

¹ Een beperkt aantal doelen/kaders heeft betrekking op een deelverzameling van scholen, bijvoorbeeld Kindcentra, po of vo, Haagse scholen die vallen onder de HEA, scholen die deelnemen aan Sterk Techniekonderwijs.

Onderwijs aan vluchtelingen

Op bestuursniveau sturen we op goede onderwijsvoorzieningen voor vluchtelingenkinderen, in het bijzonder voor de stroom die in 2022 op gang is gekomen vanuit Oekraïne. In nauw overleg met collega-besturen, gemeenten en OCW creëren we extra capaciteit en ondersteuning waar nodig en mogelijk. Dit heeft impact op de scholen die reeds ISK/nieuwkomersklassen aanbieden, maar naar verwachting ook voor veel reguliere scholen die hiermee nog beperkt ervaring hebben.

Tekorten aan bevoegd personeel

Het tekort aan bevoegde leraren, ondersteuners en directeurs is in de scholen in verschillende mate voelbaar. Uit de arbeidsmarktprognoses spreekt het beeld dat dit tekort de komende jaren naar verwachting niet zal afnemen. Het Noodplan lerarentekort G5 biedt in het po ruimte voor het incidenteel afwijken van de wettelijke kaders als gevolg van het tekort, maar biedt geen oplossing voor de langere termijn. Het tekort aan bevoegd personeel vraagt op onderdelen om een fundamenteel andere inrichting van ons onderwijs, die verder gaat dan noodmaatregelen alleen.

Interne organisatie Lucas Onderwijs

Het bestuur geeft in 2023 ten aanzien van de interne organisatie prioriteit aan:

- Het hernieuwen van de interne verbindingen na corona.
- Een goede landing van de fusiescholen in de Lucasorganisatie, en het verder uitvoeren van eventuele benodigde ontwikkelstappen voor een aantal van deze scholen.
- Herijking van de dienstverlening van het bureau (2021-2023)
- Herijking van de kwaliteitscyclus (2021-2023)

Schoolplan 2023-2027

De Koersbeweging 2026 en de herijkte kernwaarden worden medio 2022 vastgesteld. In 2022-2023 maken alle scholen een schooleigen vertaling van deze strategische lijnen in het schoolplan 2023-2027.

Kader voor jaarplan en begroting 2023

1. Toekomstgericht onderwijs

1.1 Organisatie van het onderwijs & inzet van personeel en leermiddelen

Scholen laten zien dat zij hebben nagedacht over een houdbare organisatie van hun onderwijs, gegeven de beperkte beschikbaarheid van bevoegd personeel, en de wijze waarop zij het beschikbare personeel en passende leermiddelen inzetten. Zij specificeren welke investeringen – incidenteel en structureel – hiervoor nodig zijn en welk effect hiervan wordt verwacht.

1.2 Burgerschap

Scholen geven uitvoering aan de burgerschapsopdracht. Zij bieden een samenhangend programma aan en maken – als onderdeel van de kwaliteitscyclus van Lucas Onderwijs - inzichtelijk hoe zij voldoen aan de burgerschapsopdracht.

1.3. Basisvaardigheden

Scholen maken inzichtelijk op welke manier zij aandacht hebben voor basisvaardigheden als rekenen en taal en de resultaten die op dit vlak behaald worden. Bij de doorontwikkeling van de kwaliteitscyclus zal, naast een meer integrale kijk op en gesprek over kwaliteit op de scholen, nadrukkelijk aandacht zijn voor het inzichtelijk maken van de voortgang op basisvaardigheden.

1.4 NPO

We verwachten van scholen dat zij de NPO-middelen inzetten op een manier, die ook bijdraagt aan de schoolontwikkeling op langere termijn.

1.5 Toekomstbestendige gebouwen – binnenklimaat en duurzaamheid

Landelijk is er, door covid-19, specifieke aandacht voor het verbeteren van binnenklimaat in schoolgebouwen. Op collectief niveau werken we, portefeuillebreed, aan het verkrijgen van (meetbaar) inzicht en brengen we de totale opgave in kaart. Vanuit deze totale opgave zal per gebouw gekeken worden wat het plan op lange en korte termijn gaat zijn om het klimaat te verbeteren.

Parallel hieraan brengen we kaart op welke wijze we de portefeuille met elkaar kunnen verduurzamen en het gasverbruik kunnen verminderen. FZ/Beheer & Onderhoud zal op basis hiervan adviseren over aanpassingen en aanvullingen van de meerjarenonderhoudsplanning of over benodigde investeringen.

1.6 ICT-voorzieningen

De ICT-voorzieningen zijn een belangrijk fundament onder toekomstgericht onderwijs. We verwachten van scholen dat zij tijdig de benodigde investeringen in de ICT-voorzieningen afstemmen op de beoogde ontwikkeling van het onderwijs. De afdeling IB kan adviseren over de meerjarig benodigde investeringen.

2. Toekomstgericht personeelsbeleid

2.1 Uitvoering geven aan sHRM

In 2023 verwachten we dat scholen bijzondere aandacht besteden aan de uitvoering van de gesprekscyclus. Er wordt tijd ingeruimd voor lesbezoeken, waarderende gesprekken, beoordelingsgesprekken en bespreking van de werk-privé balans.

Eveneens verwachten we dat scholen bijzondere aandacht besteden aan de begeleiding van startende leraren en deze begeleiding periodiek evalueren.

We verwachten van de cluster- en regiodirecteuren dat zij bijzondere aandacht besteden aan de begeleiding van startende directeuren, deze begeleiding op casusniveau evalueren en onderling ervaringen uitwisselen over succesfactoren van goede begeleiding.

2.2 Aantrekkelijk werkgeverschap

Scholen maken voldoende middelen en menskracht vrij om de begeleiding in het kader van de Opleidingsscholen (VO) en Opleiden in de School (PO) op een hoog kwaliteitsniveau te realiseren. Subsidies of vergoedingen dekken een deel van de kosten, maar scholen leveren zelf een belangrijk aandeel in de opleiding van onze nieuwe leraren.

Op collectief niveau maken we een professionaliseringsslag met de corporate recruiter om de werving van nieuw personeel te versterken.

2.3 FUWA OOP VO

De scholen in het VO werken de komende jaren toe naar een toekomstgericht functiebouwwerk OOP. De functiebeschrijvingen voor het OOP worden geactualiseerd, met bijzondere aandacht voor het loopbaanperspectief en de ontwikkelmogelijkheden voor het OOP. Scholen doorlopen in hun eigen tempo een zorgvuldig proces in goede afstemming met de PMR.

3. Passend Onderwijs

3.1 Verbeteraanpak passend onderwijs

We verwachten dat scholen in 2023 uitvoering geven aan enkele specifieke maatregelen uit de landelijke verbeteraanpak Passend Onderwijs (december 2021):

- voldoen aan de landelijke norm voor basisondersteuning;
- bijzondere aandacht voor de naleving van de zorgplicht;
- scholen die leraren (mede-)opleiden besteden aandacht aan passend onderwijs.

Het bestuur benadrukt in de bestuurlijke samenwerkingen met de lerarenopleidingen het belang van toerusting van leraren om passend onderwijs te kunnen geven.

Het bestuur draagt in de samenwerkingsverbanden bij aan de uitvoering van de maatregelen van de verbeteraanpak die betrekking hebben op het samenwerkingsverband.

3.2 Ontwikkeling inclusiever onderwijs

Binnen Lucas Onderwijs voeren we het gesprek over onze visie op inclusiever onderwijs. Op landelijk niveau geven we actief onze inbreng op de ontwikkeling richting inclusiever onderwijs.

4. Doorlopende lijnen 0-18

4.1 Integraliteit van aanbod in een KC

Scholen die starten met KC-ontwikkeling of al een Kindcentrum vormen, besteden in het jaarplan aandacht aan de integraliteit van het aanbod aan kinderen en hun ouders. Dit vraagt investeringen in de relatie met de samenwerkingspartners in de school.

4.2 Voortgang op KC-vorming

Scholen die starten aan een nieuwbouwtraject, oriënteren zich grondig op KC-vorming, ook in het vo. Zij bouwen hiervoor voldoende tijd en eventuele personele inzet in.

Het bestuur stuurt op de bestuurlijke samenwerkingsrelaties met de kinderopvangpartners. Signalen uit de scholen worden (via de cluster-/regiodirecteur) meegenomen in de bestuurlijke overleggen.

De verhoging van de kinderopvangtoeslag voor werkende ouders kan impact hebben op KC-vorming, en ook tot toename van druk op beschikbare ruimte en inzet van personeel. We kunnen op dit moment nog niet overzien welk effect dat zijn. Scholen en bestuur zijn alert op nieuwe ontwikkelingen op dit vlak en informeren elkaar bij mogelijke verwachte effecten.

4.3 Overgang PO-VO

Scholen bereiden zich voor op de effecten op PO en VO van de nieuwe wet doorstroomtoetsen PO, die per 1 januari 2023 in werking treedt. In het voorjaar van 2023 wordt de laatste keer de Centrale Eindtoets afgenomen, vanaf schooljaar 2023-2024 gaat het nieuwe stelsel gelden. Dit betekent:

- één aanmeldmoment voor het VO in de week voor 1 april, ná eventuele bijstelling van adviezen;
- de doorstroomtoets wordt in februari gemaakt in plaats van april;
- het schooladvies wordt bij een hogere score op de doorstroomtoets in beginsel naar boven bijgesteld, tenzij de leraar kan onderbouwen waarom dit niet in het belang van de leerling is;
- zowel de overheid als private partijen gaan de doorstroomtoets aanbieden.

Het bestuur zet zich in voor aanpassing van de diverse bovo-procedures in de regio's, met aandacht voor een zorgvuldig en werkbaar resultaat voor leerlingen, ouders, po-scholen en vo-scholen.

ISW Irenestraat werkt aan de ontwikkeling van een Tienercollege 10-14, bedoeld voor leerlingen voor wie uitstel van de overgang naar het VO beter past bij de ontwikkelbehoefte en leerstijl.

4.4 Verbinding voortgezet onderwijs met de beroepspraktijk

Scholen die GL en/of TL aanbieden maken de doorontwikkeling naar het aanbieden van de Nieuwe Leerweg. Zij organiseren hiervoor voldoende ontwikkeltijd, benutten de binnen en buiten de stichting aanwezige kennis en ervaring, en zoeken of versterken de samenwerking met partners in het mbo en bedrijfsleven. Ook in het havo-aanbod wordt gekeken naar het aanbieden van een praktijkvak. In deze periode na de twee jaar van coronacrisis herijken de scholen de samenwerkingsrelaties met onderwijspartners en bedrijfsleven. Vanuit deze herijking werken zij in 2022-2023 de samenwerkingsstrategie uit voor de schoolplanperiode 2023-2027.

4.5 Inrichten beheerstructuur gezamenlijke gebouwen

Ten aanzien van gedeelde gebouwen richten we op collectief niveau een structuur in die het beheer hiervan goed mogelijk maakt. We werken aan een beslisboom voor nieuwbouwprojecten, om te komen tot standaardisatie en kennisontsluiting van verschillende vormen van gedeeld gebruik.

5. Sturingsfilosofie

5.1 Verheldering opdracht en doel Kenniskring PO en Directeurenoverleg PO

In het PO werken we met elkaar uit hoe directeuren bijdragen aan de beleidsontwikkeling en besluitvorming via de kenniskringen en het DO. We verhelderen in een infographic de opdracht, het doel, de samenwerking en de positie in de governance van Lucas Onderwijs PO. De infographic is het startpunt voor het goede gesprek.

5.2 Inrichten en consolideren regio-overstijgende verbindingen VO

In het VO faciliteren we regio-overstijgende, flexibele verbindingen in een wisselwerking tussen vraagsturing en proactieve ontwikkeling van nieuw aanbod. De regiodirecteuren besteden met hun directie-teams aandacht aan het delen van expertise rond thema's die bovenregionaal van aard zijn. De regiodirecteuren brengen behoeften van scholen in bij het BMTVO. Het BMTVO voert regie op de goede mix van verbindingen in de regio en verbindingen over de regio's heen.

6. Financieel kader begroting 2023

6.1 Beleidsrijke begroting

Scholen stellen een beleidsrijke begroting op, zodat duidelijk is welke inzet (personeel en overige kosten) wordt gepleegd om de plannen te realiseren. De financiële administratie zorgt dat de registratie conform het financieel beleidskader éénduidig wordt uitgevoerd. In de begroting is uitgesplitst welk deel van de formatie structureel is, en welk deel incidenteel.

6.2 Bijzonderheden tav financiën in 2023

Voor zover op moment van schrijven bekend, zal in 2023 een aantal bijzonderheden gelden:

- Per 1-1-2023 gaat de vereenvoudigde bekostiging PO in. Er geldt een overgangsregeling van 3 jaar.
- Het NPO is verlengd tot 1 augustus 2025. De verdeling van middelen over po/vo wijzigt in schooljaar 2022-2023.
- Voor het project Sterk Techniekonderwijs zijn in 2022 door een aantal scholen aangepaste begrotingen ingediend. Indien deze worden goedgekeurd, dan heeft dit impact op de schoolbegroting 2023.
- Voor een aantal scholen wordt de subsidie van het Leerkansenprofiel (LKP) afgebouwd (van 2023-2026 in treden van 10%-30%-30%-30%).
- De intrede van Extra Intensieve Leertijd op een aantal Haagse scholen.

6.3 Financieel kader

De eerder opgestelde begroting van het jaar 2023 bij de begroting van 2022 – op het totaalniveau van het primair of voortgezet onderwijs – geeft geen aanleiding om strakke financiële kaders te benoemen. In deze begroting waren de NPO-baten reeds opgenomen. Indien geplande NPO-activiteiten in 2021 niet mogelijk waren, bijvoorbeeld vanwege personeelstekort, kunnen die activiteiten aanvullend worden gepland tot 1 augustus 2025 en dus worden opgenomen in de begroting, waardoor er een lager financieel resultaat ontstaat. Zo worden de NPO-middelen ingezet conform de bedoeling van dit programma.

6.4 Baten en lasten in balans na aflopen NPO in 2025

Vanwege de extra tijdelijke middelen, vindt het bestuur het van groot belang dat de directeuren met de cluster- en regiodirecteuren bespreken en in de begroting laten zien, dat de jaren na 2025 de baten en lasten weer in evenwicht zijn op grond van de reguliere bekostiging.

6.5 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen binnen Lucas Onderwijs als geheel is voldoende. Dat vermogen is onder meer nodig voor reeds geplande onderwijsuitgaven en om eventuele risico's in de komende jaren op te vangen en daardoor de continuïteit van de stichting te waarborgen.